

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Sanctis

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXX

Vulnera quinque cur Christus seruauerit, & cuiusmodi deuotionis exercitio
sint honoranda, Sermo I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47060](https://nbn-resolving.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:hbz:466:1-47060)

Christus
quod pro no-
bis satisfe-
cit, non suffi-
cere ad salu-
tem.

Ioan. 2.

Matth. 7.
Luc. 6.

ipse iam nihil sibi faciendum putet, subiecit Dominus: Prædicari in nomine eius penitentiam & remissionem peccatorum in omnes gentes. Non ergo sufficere sibi pater Christianus iam baptizatus & rationis compos, quod pro nobis Christus satisfecit, nisi & ipse se peccasse doleat, & vitam mihius commutare proponat. Si quis se monem meum seruauerit, ait Christus: apud Ioannem, non videbit mortem in eternum. Superuacanea, imo & pernicio-
sa est fides in Christum, quæ non vult obedire mandatis Christi. Quid na-
tus me Domine, Domine, ait idem, & non facius quæ dico? Vbi autem quis se-
casse dolet, & baptismu Christi ahluiatur, is planè peccatorum remissio
consequitur, idque apud omnes gentes.

SERMO I. IN EADEM SOLENNITATE.

Vulnera quinque cur Christus seruauerit, & cuiusmodi de-
notionis exercitio sim honoranda.

Vide manus meas & pedes meos, quia ego ipse sum, Luc. XXIIII. Christus Iesus Dominus noster fratres charissimi, resurgens quinque vulnera (quibus sumus redempti) gloriose in suo corpore seruauit. In omnibus operibus Salvatoris nostri, in singulis eius beneficijs nihil tam eluceat, quia immensa ipsius ad nos caritas. Eius natuitas, eius predicatione, eius palio, quæ denique hodierna resurrectio quid clamat aliud, quid monet, quia ut attendamus, quanti nos fecerit ipse, quantum nos dilexerit? Quid enim attinet, resurges, quinque vulnera, videlicet signa clavorum ac lanceorum in corpori continentur adeo manifesta, ut videri, adeo profunda ac magna, ut immensis dgitis poterant tangi, quia ut suam in nos charitatē nobis hoc modo praedicaret? At qui quod olim verbis per Esaiā, nunc vulneribus proprijs ad quæcum nostrū clamat. Nunquid mulier potest obliuisci infantē suum, ut non misericordia-
vieris? Et si illa obliuia fuerit, ego tamen non obliuiscar tui. In manib⁹ meū desig-
te. Ecce in manibus, ecce in pedibus, ecce in corde quoque redemptoris nostri
scripti sumus, ne vñquam nostri apud Deū memoriam putemus aboliri. Ingens prorsus fiducia hic nobis donata est, ut nequeat nos obliuisci Christus: quandoquidē signa passionis, signa redemptionis, signa denique dilectionis sua membris suis inarata circumfert, oculis proprijs semper obiectient. Vnde prima hæc causa putanda est, quare suo in corpore vulnera resuuerunt
videlicet ut nulla nos vñquam obliuione à sue dilectionis memoria delato
significaret, tamen si alia quoque causa sit, ut prædicto Patri suo pro rebus
nostris supplicando hæc tanquam redemptionis nostræ precium pos-
nobis quotidie offerat, & ipsum patrem misericordiarum ac totius confor-
tationis ad misericordiam erga nos inuiteret. Est præterea tercia causa for-
tasse cæteris non inferior, ut facilius hoc modo sue nobis passionis memo-
riam persuadeat imprimendam in terris, cuius signa circumfert ipse in glo-
ria maiestatis. Et certè immodica foret ingratitudo, acceptum non recor-
re beneficium, quando is qui impondit, ne cesseret benefacere, exhibet iam
charitatis sue sibi reriner monumentum. Idecirco Apostolis, imo nobis omni-
bus. Vide, inquit, manus meas & pedes. Vide & tanquam in libro via
legite, quid pro vobis fecerim, quid in exemplum vobis reliquerim. Vide
te volumen expansum noui testamenti, quinque vulnera tanquam libri
quinque

Ils. 49.

Vulnera cur
Christus in
corpo suo
seruauerit.

1. Cor. 1.

Luc. 34.

FERIAE III. PASCHAE.

三

quinq[ue] Moi in se continēs: quibus quid ego amore vestri fecerim, & quid
mei amore vos deceat agere, legatis. Scrutemur igitur quid in his Christi
vulneribus scriptum sit, vt quoties in crucifixi imagine h[oc]c quinque Chri-
sti membra aut plagas osculamur, obiectum ibi aliquod reperiamus cōtem-
plandum, venerandum, imitandum, & oratione impetrandum. Itaq[ue] ima-
ginemur, vein quinque vulneribus Christi quinque singillatim virtutes
nobis occurrant, membris eorundem vulnerum congruentes. Verbi gratia:
Manifestū est omnibus per pedes in scriptura sacra plerumq[ue] significari so-
lute hominis affectus. Vi etenim pedibus corpus, ita affectibus graditut an-
tīmus. Eam ob rem in vulneribus pedum Christi duas virtutes affectivias i-
nfus meditemur, humilitatem videlicet & paupertatem. Quas propterea
voco affectivias, quia quatenus in affectu sunt, extenus etiam & non aliter
dicuntur virtutes. His duabus virtutibus mundum vniuersum Christus, &
quicquid mundi ambitu extat vitiosum, calcavit: quz cum in omni vita
sua, præcipue tamen in passione emitent. Quocirca ne à memoria, hoc est, ab
immediato studio virtutes h[ab]e nobis excidant, in pedibus (in quibus signi-
ficari affectus) Christi manferunt signata sacra, quz oculis nostris obie-
cta, etiam harum virtutum in Christo nos commonesciant, similiq[ue] ad i-
mitationem inuitent.

Ad hunc modum in manibus Christi vulnera duo, duas etiam nobis virtutes alias significant, obedientiam scilicet & patientiam. Quæ propterea in manibus locum suum fortuntur, quod per manus in scriptura operantes intelligimus. Porro in Christi passione, tam obedientia quam patientia etenus dici possunt virtutes actiæ, quatenus obediendo ac patiendo Christus, & Patris voluntatem, & nostri operatus est redemptionem. In latere vulnera, quod est cordis, innuitur nobis quinta virtus, quæ est Christi viscerosa charitas, quæ omnes Christi actus, omnia verba, cuncta denique, quæ & passus est, & ineffabili decoro illustrauit incredibili suauitate condidit. Itaque in quinque Christi vulneribus Christi iam quinq[ue] legitimus & veneramur virtutes, quæ quomodo in Christi vita ac passione eminent finigillatim explicabo paucis. Neminem tamen mouere debet, si in festo resurrectionis de Christi loquimur passione, quandoquidem victoribus etiam prophanis in triumpho recententur aut concinuntur, quæ ante gesserint, aut passi sint in prælijs. Christus quoque resurgens hodie, vulnera sua gloriofa non ad tristitiam, sed ad gaudium Apostolis ostendit. Verum de hoc satis. Duas ante dixeram virtutes in Christi pedibus nobis significatas, quibus mundum omnem calcavit, non solum nihil glorie, nihilve diuinarum ambientium, verum ex affectu etiam & desiderio contemptum & egestatem sustinens. Principio igitur de humilitate eius dicamus. Hæc in nullo fuit hominem profundior atque abiectior, quam in Christo. Quippe qua conculetat & confutat omnem elationem humanam, ut vel sub humili Deo deinceps non alium sapiat homo, nec ultra apponat se magnificare super terram. Sed videamus nunc quam nihil gloria, quam nihil honoris ambiuit super terram, Dominus ipse Rex gloria. Volens incarnari, non diuinit, non mundo stemmate insignem elegit matrem: sed pauperem, humilem, & iuxta seculi opinionem abiectam. Iam nasciturus noliuit ciuitatem magnam eli-

xx 2 gere.

gere, noluit amplum palatum, noluit nasci vbi seruientium & occurrentium famulorum adulatrix adesset turba, noluit vbi hominum adesse frequentia, sed elegit tugurio lumen desertum, vile, & vbi nihil esset, quod non praeferset abiectionam. Vitavit aurea, spreuit holoserica exercitus est quæ pomposa: non admisit præter parentes famulantium obsequia, vilibus involutus est pannis, contemptibili præsepio honoratus. Adde iam, quod ne voluit nisi à paucissimis & his vilibus, ut pote pastoribus, idque solum pro sua nativitatis testimonio, cognosci, noluit prædicari: voluit sui perditionem fugere, non vltisci, voluit quasi impotens & imbecillus, non gloriosus haberi. Accedit, quod ignotus mundo atque inglorius triginta annis latuit. Cæterum, prædicans atque miracula faciens, quam honori aut commendari noluit? quam neminem spreuit? quam familiaris patitentibus, miseris atque egentibus fuit? Deinde obserua, opprobria, derisiones, contemptum scribarum, & phariseorum dolos, in omni vita passionis sua quam patienter sustinuit? Accusationes iniquas, & sui infamations quam humiliter non excusauit? ad contumelias, ad conuicta quam innocens tacuit? Quid quod ad pedes piscatorum lauandos difuimus se maiestas inclinauit? Quid quod corpus suum virgineum laceratum & cruentum, ante oculos hostium suorum passus est nudari? quod pudicissimum quibusque virginum sapienter intolerabilius fuit morte? Quid, quod deinde cum larrone comparari, larrone sibi ad vitam præferri, cum larronibus educi, inter larrones medius non designatur crucifixus? Nonne passionis locum ignominiosissimum, mortis genus turpissimum & (quod dixi) consortium despiciuum, conditiones mortis & moriendi modum abiectissimum elegit? Non est species ei (inquit Esaias) neque decor. Et vidimus eum, & non erat ei aspectus. Et defideramus eum despectum, & non sum virorum, virorum dolorum & scientem infirmitatem. Et quasi absconditus vultus eius & despectus, unde nec reputauimus eum. Itemque: Et nos reputauimus eum quasi leprosum, & percussum a Deo & humilitatum. Itaque nihil abiectionis, nihil vilitatis, nihil fuit ignominiae, quod impij humili Iesu (in quo diuina contemnibatur misericordia) non irrogarent: nihil inferre poterant eiusmodi, quod humili Iesus non affectaret. Hanc Christi humilitatem quasi in primo vulnere pedi reconditam meditemur, hanc gestiamus imitari, hanc regemus nobis fundi.

Hinc ad alteram virtutem quæ est paupertas, accedamus. Cum Dominus Iesu iam humilitatem prædicaremus, dictum est, & plus dici posset, quantum abiectionis iuxta humanam ostensionem, eius habuit nativitas. Inde sequerit etiam, quanta eius fuerit paupertas. Defuit hospitium, defuit cunctorum: & quid ibi bone Deus non defuit, vbi tenera virgo ac mater inter ignorantes peregrina diuersorijs exclusa, præ inopia sub vili tugurio seu stabulo iuxta præsepe boum natum habens infantulum habitabat? Et quid, quod nemo ibi non modo quæ ad coenammodatorem, sed quæ ad necessitatem etiam maximam deerant, offerrebat? Rigebat gelida hyems, & frigore noctis media stridebat, quando interim tenero regio quæ mox nato infantulo fuisse substernitur, quia plumarum aut pelli ne mentio quidem præinopata fuit. Iacebat in præsepio ante iumentorum ora: quæ creatorem suum cognoscere.

Paupertas.
Iesu quanta.

Esaias 53.

lbidem.

Lucz 2.

Ioan. 13.

Lucz 24.

lbidem.

noscentes, spiritu suo, hoc est, anhelitu calido frigus ei temperabant. Et
 hunc quidem, cum in propria terra, hoc est, cum in sua adhuc morabatur
 gente. Quid subinde paupertatis & inedia existimabimus pauplum cum subi-
 ta persecutio agitur in exilium, defertur per desertum, degit inter alienos,
 parentibus tenuitatem vix manuum labore quærentibus? Operabatur
 virgo nobilissima filo & acu, aut opere textrino, & parvulus Iesus, quod cre-
 ditur, matris opera detulit vicinis, preciumq; piè matri reporravit laboris.
 Et ut obiter hæc dicam. Erat puerus amabilis nimum, & (vt habent san-
 ctorum reuelationes) quicunque ei loquebatur, adeo non poterat eius aspe-
 ctu & alloquo satiri, adeo non poterat abstrahi, vt etiam omnis aduersi-
 tatis interim aut mororis (si quibus premebatur) colloquens obliuiscere-
 tur. Vnde omnes cupiebant pueru Iesu loqui, quia nemo non magno gau-
 dio poriebat, quisquis huius aspectu & moribus frui potuisset. Verum ad
 eius paupertatem reuertamur. In deserto quadraginta diebus ac noctibus
 moratus, vbi quæso cubabat, vbi requiescebat? Pari modo in monte sæ-
 numero orans pernoctabat: & quieti si quando voluit fessum corpus dare,
 nonne in terram nudam (vt sancti scribunt) membra virginea colligebat?
 Nihil in mundo (cuius opifex erat ipse & gubernator) possidet de elemosy-
 nis viuebat oblatis. Quas vbi nemo obtulisset (quod docti quidam aiunt,
 vel tum maximè eidem vsu venisse, cum duodecim in templo Hierosolyma-
 mis triduo manebat) ostiatim mendicabat. Quid tandem in passione? Fu-
 giunt discipuli, longe stant ab eo noti, non cognoscunt amici: tandem etiam
 à patre derelinquit, & solus ducitur inter hostium cuneos, omnibus de-
 flitus. Nudatur vestibus, terra priuatur, hoc est, inter cælum & terram in
 aërem suspenditur. Sicut & clamans aquæ guttam non habet. Crucifixo
 deest quo caput reclinet, alieno mortuus vtitur sepulchro, & superstitem re-
 linquit matrem pauperem sine proprio. Tertia virtus, est, obedientia, quæ
 in vulnere manus eius reconditam comperimus. Descendi, inquit Christus,
 de celo, non ut faciam voluntatem meam, sed voluntatem eius qui misit
 me. Et alibi dum esurienti cibum offerebant sui. Meus, inquit, cibus est, ut fa-
 ciam voluntatem Patris mei, qui misit me. Item in dura illa agonia orando Pa-
 tri voluntati se subdidit offerens in mortem, & dicens: Pater, si non potest trahis
 me calix iste, nisi bibam illum, fiat voluntas tua. Cæterum, obedientia eius tan-
 to perfectior emicat, quanto grauius duriusq; fuit præceptum patris, quod
 subiuit. Nam iniuriantes omnium nostrum posuit super eum patet, atque in
 eo puniuit, ut sub dura ipse fuerit disciplina pro nobis, nos essemus in pa-
 ce. Ipse enim vulneratus est propter iniuriantes nostras, & non eius luore sanati fu-
 em. Sed nunquid soli obedienti Patri? Nequaquam. Obediuit Patri, obedi-
 uit legi, obedienti parentibus, obediuist sacerdotibus, obediuist Iudeis quoque
 & tortoribus. Et cui tandem citra vitium non obediuit? Cui vñquam suam
 ob voluntatem statuendam restitit? Itaque totus factus est obediens usque ad
 mortem, mortem autem crucis. Quarta virtus, alterius videlicet manus, est pati-
 entia in aduersis. Nulla inuenta est mansuetior, nulla tranquillior patentia
 Domini Iesu: tametsi Marcus illum referat duros & impios aliquando cir-
 cunspexisse cum ira. Quæ ira tamen ne putaretur liuoris aut impatiæ, sed
 charitatis, sequitur: Et contristatus est super illorum excitate. Sic durissime
 & 24. inter-

Matth. 4.
Lucz 6.

Matth. 1.

Lucz 9.

Matth. 2.

Lucz 15.

Matth. 15.

Lucz 21.

Matth. 17.

Ivan 19.

Matth. 6.

Obedientia

Iesu quanta.

Ivan. 6.

Matth. 4.

Marc. 14.

Lucz 21.

Esa. 53.

Philipp. 2.

Patentia Ie-

su quanta.

Marc. 4.

Matth. 7. 13.

& 24.

interdū obiurgauit hypocritas, ambitiones, avaros, & cæteris virtus iniquitatis. Siceiecit flagello homines quaestuosos de templo, veritatem, syncritatemque zelans, non virtus (quibus nulla debetur patientia) palpans aut dissimulans. Vtrunque enim docuit zelum videlicet & patientiam. Verus, que suo & loco & tempore exhibuit. Nam dicebatur filius fabri, vorax & potator vini, amicus publicanorum, Samaritanus, dicebatur infanius, dicebatur ex Deo non esse, dicebatur dæmonium habere: nec tamen his, nec quibuscumque alijs derisionibus, contumelijs, iniurijs, persecutionibus, obloctionibus (quas frequenter patiebatur) inuenitus est vel leuis indignationis impatiens &e indicia dedisse: Nunquam ne signo quidem acceptum visus est retaliare iniuriam. Passus est truculentos atque minaces hostium vultus, passus est impia & dura verba, passus est dira ac crudelissima tormenta: neque tamen querula ab eo vox nulla auditur, neque nisi vbi ratio cogaret, persequentibus aut calumniantibus responderet. *Siquidem cum male diceretur, non male dicebat: cum patretur, non communabatur: tradebat autem iudicanti se iniuste, & sicut quis ad occisionem ducitur, & sicut agnus coram condente obtutus, nec aperuit os suum.* Quinta virtus est charitas, hæc in vulnere cordis congruum sortita est locum, ardenter illa, latissima, maximeque profusa, puta ad ingratos, ad inimicos, ad omnes. Hæc illum de calce traxit, hæc incarnari, hæc pati, hæc illum pro nobis mori coegerit. Hæc ne tantillo quidem suo parcer corpori fecit: adeo ut etiam interiori semel ipsum tristitia grauius affligeret, externis passionibus occurreret, cuncta membra sua omnesq; vires in supplicium vltro expenderet, omnes sanguinis guttas profunderet, ne non copiosa esset ipsius pro nobis redemptio, & ut euidentissima sui erga nos esset amoris manifestatio, & vigorosa ad se nostri attractio. Ideo nihil eidem obstat, quin torus effueret pietate, totum se erogaret commiseratione, totum se impenderet charitate. Vnde cum ineffabilibus in cruce doloribus & angustijs premeretur, & non aliud quam impias in se blasphemantium voces, improprietumq; audiret, insulans, nunquid in eo charitas tunc defecit? Haudquaque. Et quomodo has vltus est iniurias? Obortis lachrymis pietate pariter ac cōpassione fluētibus, excatatos & impios miseratus est: quos etiā excusans oratione Patri cōmendauit. Postremo, cuius nemo tollere potuit animā, charitas ipsum quasi vicit, atq; in morte pro nobis ut se traduceret, coegerit: nec tamē mors charitatē extingueret potuit. Nā mortuus cur quoq; lancea cor suū nobis aperiri voluit, nisi vltostium in se, inträndique nobis copiam faceret, charitatem qua cūcta perfecerat, nobis ostenderet, & liquoris id quod in se pauxillum supererat pro nobis simul effunderet, & quam nihil nostri caufa sibi seruare velle, nobis insinuaret? Postremo, à morte resurgens, quando iam data est ei omnis potestas in cælo & in terra, quomodo putatis perdet deicidas istos? *Ite (inquit Apostolis) nū mundum vnuersum ad vlciscendam iniuriam meam. Quomodo? Ite, predicate Euangelium omni creatura: qui crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit.* A qua se lauent lateris mei, & quem fuderunt, meo sanguine omnibus fesc expient peccatis.

Age, age, sic loquatur Dominus meus. Talis vltio talem decer charitatem, quæ tam exuberans in te est Domine Iesu, ut vestimenta quoque tua se attingent.

genibus effundant pietatem. Hæc sunt charissimi fratres quinque virtutes Christi meditandæ, & è quinque vulneribus eiusdem petendæ, nisi quis sex ^{Puritas Christi}
virtutes maluerit, quod non improbandum est, & vulneri cordis duas tri- ^{si quomodo}
buat hac ratione permotus, quod cum è cæteris vulneribus sanguis tan-
tum, ex corde fluxerint pariter sanguis & aqua, & ita in sanguine sua devo-
tioni præfigat fermentissimam Christi charitatem (de qua dictum est) in a- ^{Sapientia 8.}
qua verò candidissimam castissimamq[ue] iphus puritatem, quippe cum sit ^{Hebrei 1.}
agnus sine macula, candor lucis æternæ, & splendor paternæ gloriæ. Cui
laus sit, honor & gloria & gratiarum actio sine fine, Amen.

SERMO II. IN EADEM SOLENNITATE.

*Paschalis solennitatis dignitas & prerogativa: quibus quot
modis congaudendum in ea: denique quas, quotq[ue] dotes
glorificationis Christus per resurrectionem indu-
rit, nobisque quandoque adsumen-
das reliquerit.*

Hec est dies quā fecit Dominus exultemus & latemur in ea. Psalm. CXVII. Charissimi fratres, quid est quod in præsenti solennitate Paschæ, in omnibus Missis, & ad omnes Horas cantatur, & per octauas totas continuatur. Hæc est dies, quam fecit Dominus, &c. quasi hunc solūm diem fecerit Dominus, quum tamē conditor sit omnium. Profecto aliquid singulare & præcipuum est, quod de illis solis diebus ita canitur: Hæc est dies quam fecit Dominus, &c. Non sunt igitur hæc verba intelligenda de die illa naturali, quæ solis motione crevit & decrescit, incipit, & finitur, divi- <sup>Dies ista quæ
fecit Dominus quæ sit</sup>
diturque in præsens & futurum (Omnes enim dies anni, ratione suæ creati-
onis secundum id quod sunt, eiusdem sunt dignitatis) sed cum diem nomi-
no, hanc indubie intelligo, quæ signat impensi operis & beneficij claritatem:
quæ sicut maior est hodie nobis exhibita, ita dies solennior celebranda.
Ceteræ enim Christi festivitates licet magnæ sint, non tamē sunt nisi quædam præambula & dispositiones ad nostram redemptionem. Hæc autē so- <sup>Paschalis so-
lennitas quo
speciei</sup>
lennitas, id est, Christi resurrectio est consummatio nostræ salvationis, & causa nostræ glorificationis. Vnde non immerito hæc dies Domini omnium festivitatum obtinet principatum. Hinc est quod dicit sanctus Gregorius: ^{Gregorius.}
Sicut in sacro eloquio sanctorum, vel cantica cantorum pro sui ma-
gitudine dicuntur, ita præsens festivitas dici potest solennitas solen-
nitatum: quoniam omnium maior est quæ per anni circulum celebrantur. ^{Paschæ solle-}
Hinc est quod sublimis docttor Augustinus dicit: Quomodo mater Domini ^{nias vii sit e-}
Maria inter omnes mulieres principatum teneret, ita & inter ceteros dies hec ^{malum cele-}
omnium dierum mater est. Hæc est dies quam illustrat non solum ortus solis, ^{berrima,} ^{Augustinus.}
qui iterum occidit, id est, huius visibilis luminis, sed quam decorat & la-
tificat ortus solis iustitia, id est, Christi occasum neficitus, qui elucescit non de caelo, sed de inferno, de clauso sepulchro, ubi latuit per tres di-
es, sicut sol in nocte. Propterea exultemus & latemur in ea. Et id bene
eudem. Dignum enim est, ut qui doluimus vehementer in eius passione,
gaudemus ex animo in eius resurrectione. Iustum est, inquit, ut qui so-